

زما نډه رهنځ د (بارانا درهوا) ن يا (عبدولغهنی کځ قلی) دا ... عبدالرحمن بامهرنی

کځ مهله ههلبهستن (بارانا درهوا)، دیوانا پښنج یا ههلبهستفان
عبدولغهنی کځ قلی یه، ئەف دیوانه ژ (113) ناف و نیشانځن
ههلبهستن، دنافا 130 لاپهړن پهرتځکه کا ژ قهبارن نیف a4 دا هاتینه
چاپکرن. پښهکیا ځ دیوانن ژي ژلاین نفیسهر (ئهدیب عهبدوللا) فه
هاتیه نفیسین. دگهل خواندنا من بځ فان ههلبهستان، ل جارا ئځکځ
ئهل ل سهر شعریهت دځ دیوانن دا رهوستام، یا راست من قهلمځ خوه
بځ تیژ کربوو، لځ تشتهکځ دی بالا من زځدهتر راکځشا، ئەو ژي زمانځ
رهخنځ دنافا فان شعران دا. تشتن بهرځخوهدانا من ژ هزارا من ئەز
پاشکځش کریم، ههلبهستفانی خوه هند نزیکی جاددځ و کځمهلگههی کریه،
لایه نځ شعریهتځ ژبیرا مرځقی وهک خوانندهفا دبته.
(خواندن ژي ههر هځسانه، ئەو خواندنا نهشتت تام و خځشیهکځ ب مځشکځ
ب بهخشیت، مروق نهشتت دگهل دا یځ بهردهوام بیت...!)

بځچی رهخنه ل سهر شعریهتځ زال ببیت:

ههست و دهربرینځن ههر کهسهکی، هځزا خوه، ژ رهنگفهدانا تشتن ل
دهردځرځن وی روو ددهن وهردگرن. تشتن وی دکهنین و دلگران دکهن.
تشتن خشیځ پځ دبهخشن و وی نه ئارام دکهن. ئەف رهنگفهدانځن هه نځ
ژي بځ ههر کهسهکی، خوه برهنگهکځ جوداتر دیاردکهن. ههلبهستفان ژي
ژبهړکو خوهدان ههستن و ئەف ههستن هه نځ دنافا نفیسینیځن وان دا
پهیدا دبن، برهنگهکی و دوان، بځی ئەف ههلبهستفانځ هه نځ ههست
پځبکهت، بځی بزانیټ یځ کهتیه بن باندورا وان تشتان، ئەف هه می
تشتن هه نځ دنافا و ههلبهستنځ دا بهرچاځ دبن.

مهرج نینه ئەو تشت ژي هه می گا فان دبیاځهکځ دهستنیشانکری دا بن،
عشق و ئەفینی یان شورهشگځری یان رهخنه یا جفاکی بیت. لځ راستیهک
ل پشت ځ چهنځ ههیه و خوانندهځایهک بو فان جوړه نفیسینان یځ هه
و خوهشیځ ژ و وهردگریټ و تا بهرگریځ ژي ژځدکهت. نمونا شعرا بهری
سهرهلدانځ و ئەو خوانندهځایځ شعرځن وی ده می دخواندن و تام و خوهشی
ژ وان شعران و هځمایځن دنافا وان شعراندا ددیت، ههمان ئەو
خوانندهفا نځکه تام و خوهشیځ ژ شعرا نځکه نابینیت و ئەفه ژي
تشتهک سروشتی یه.

(خوه ژبیرنه که یڼ ژى، خوانده فا رهځنه گره که ئه کادیمی نینه، دا بزانیته مه رج ڼن شعریه ته ڼ دناق فان شعراندا هه نه یان نه، بتن ڼ وی دق ڼت، که سه ک یا ب دل ڼ وی ب ڼ ژیت و هنده ک ژ ئازار ڼن وی ک ڼم بکه ت و تام و خوه شیه که بده ته ڼ...!)

رهځنه ب زما ڼن خه لکی:

ئه ق قه یران ڼن روی ل هه ر ڼم ڼ کرین، خوه د دو ج ڼ ر ڼن ک ڼ شه یان دا دبینن، ئ ڼ ک سیاسى و یا دو ڼ ژى ئابوری. تا وی رادده ی، کارل ڼ کا فان قه یرانان ل سهر خه لکی هه یه، گه له ک جارن قه یران ڼن ئابوری ب وی ره نگی کارت ڼ کرن ڼ ل سهر ژیا نا خه لکی دکه ن، ئه ق خه لک ڼ ر ڼ ژه ک ڼ بتن ڼ ئوم ڼ دا وی رزگار کرنا کوردستان ڼ ژ ده ست ڼن د ڼ ژمنی و خه ون و هیقى ل سهر ڼ چه ند ڼ ئا فا کرین، ئه قرو ئه و خه ون هه می بوینه تشته ک ڼ ژبیرکری، ئه ق چه ندا هه ن ڼ ژى ب ئاشکه رایى دناق فان هه لبه ستان دا دیار دبیت، ئه گه ر په ره گرافه کی ب ڼ نمونه به رچا ق بکه یڼ:

(ئه قه سالا نوی هات/ نزانم د ڼ به ر په ر ڼن نوی قه که ن/ ده ست ڼن هه ق دو و گرن/ شهرم ڼ ژ خوینا شه هید و س ڼ وی و ب ڼ بابا که ن/ ئ ڼ کو دو ما چی که ن و ل ڼ ک بورن/ یان د ڼ کوردستان ڼ فروشن/ پارچه پارچه که ن؟؟؟) ژ هه لبه ستا ئه ق ساله چوو، لپه ره 37،38).

دخواندنا ڼ پارچه هه لبه ست ڼ دا و بتایبته ئم ل ده ستپ ڼ کا سالا نوی، خوانده قای دق ڼت به رسفه که ڼ ژ سیاسه تمه دار ڼن کورد وه ربگریته! هه بونا داعش وه ک دوژمنه که ڼ راسته وخو گه ف ڼن به رده وام؟ هه بونا ترسا (حه شد ئه لشه عبی) پشتی نه مانا داعش؟ هه بوونا ئیران ڼ و تورکیا و کارت ڼ کرنا وان ل سهر پارت ڼن سیاسى؟ په رله مانه که ڼ ژ کارکه فتی و حکومه ته کا ئفلیج؟ قه یران ڼن نه بوونا موچه ی و کاره ب ڼ و گاز ڼ وووو هتد. دق په ره گرافى دا، ئه و ا هاولاتی نه شیایى بگه هینت، هه لبه ستان ی ڼ ب ڼ به روقاژى دکه ت، ئه و ب ل ڼ کئینان ڼن خوه ی ڼن شعری ی ڼ دب ڼ ژیت: ژ ئه نجام ڼ ناکوکی ڼن دناقه را وه دا، کوردستان یا ده ڼ ته فر ڼ تن!

یان قى په ره گرافى:

(دده مه کی/ جاش هه بوون/ ل ڼ ه ڼ ران و ئاش هه بوون/ مه دزانی کیش جاشه/ کی پارتیه/ کی ئاشه/ کی ئاشفانه/ کی کاروانیه/ کی خودانه/ کی دزو موغلاچیه/ کی سیخور و تالانچیه/ کی شوره شفانه/ ئه ق ڼ/ هه می بوونه جاش/ پشتی نه ماین/ ه ڼ ران و ئاش/ جاش بوونه حاکم و پاشا/ ر ڼ ژ ڼ سه د جار/ دب ڼ ژن حاشا/ خود ڼ حه شرا مه نه که ت دگه ل/ گه نده لچیا و خودان ڼت بیست معاشا. هه لبه ستا حاشا لپه ر 209، 210).

هەر کەسێ ژیا نا بهری سەرهلدانێ دیتی و ڤا پارچه ههلبهستێ بخوینیت، ئه زولم و زورداریا به عسیان دگهل خه لکێ بـگـهـ نه ه دکر، بتنێ ژ بهرکو کوردن، چ جاران ئه ورژ ژ بیرێ ناچن. راسته ئه ورژم روخیا نه ما، بهـ لـ کهسانێ دی هه بون و دارودهسته کـن دی هه بون، خه لکی نه خوشیا خوه ژ بهر ددیت، ئه و ژ ره فیک و چه ته و موسته شار بوون، دگهل روخیا نا وـ رـژـمـ، جاره کا دی هه فکـ شه د بهرژه وه ندیا وان کهسان دا زفریقه، ئه و کهسان ئه ف ها ولاتیـ بـگـونه هـ، چ ژیا را خوه ژ بهر وان نه، ئه و کهسان ل سهر حسابا خوینا کوردان، یاری بو خوه ب پاران دکرن، ئه فرو ژ خوه دان چه ندین موچه نه و خوه دان پایه نه، هـسان ههلبهستفان بهـحـسـ ڤا نه دادیـ دکهت.

(خوه خوانده قانی ژ، دڤـت هه مان تشتی ژ قان سیاسه تمه داران را بـژیت...!)

ٻڌجي ٻارا نا درهوا؟

دا کو ژيان بهردهوام بیت، دځای زقرینا عهردی یا دروست بیت و دهمل
ژيان ل سهر عهردی بهرهځ مړنل دچیت، پایز دهت و داروبار بهلگلن
خوه دوهړین و زځستان گهفلن مړنل ل سهر همی شینکاتیل دکهت، خهک
هیڅیا ل سهر هاتنا بارانل رادچینن، ژبهړکو باران دشت بهردوامیل
بدهته ژيانل، ل دهما هیڅیلن خهکی درهو پځه بهلن، هینگل خهک
بل نومل دبیت و بهزرا من ههلبهستغان دهلبزارتنای نای دا بو
پهړتلکهکا تزی رهخنه، ناهکل دروست و دجهل خوه دا یل ههلبزارتی،
ژبهړکو، نهو هیڅیلن خهکی خهون ل سهر راچاندين، درهو هاتنه شینل
و بلزاری بخلکی ځه دیار بو. نهځ چهنده نل ژی دشعرا (نهځه چ
وهلاته؟) دا ب لاشکهرای و دهق و دهق دیار دبیت، وهک فلان
پهړهگرافان ژههمان ههلبهست:

+ (ئەڤە چ وەلاتە/ دز و گەندەل تـدا دگرنژن؟).
 + (ئەڤە چ ماندىبوون و خەباتە/ فەرمانبەر و ماموستا/ بـ بەرامبەر خو دوەستینن و پـڤە دمرن؟).
 + (ئەڤە چ خانە نشینن/ ب دوسەد هزارا سالـ خـرـ دقەتینن؟/ دیارە حکومەت یا ل هەوہ شارەزایە/ چ دکیسک و قەلینـت وە نەمایە).
 + (ئەى وەلاتـ پـرى پەتـرول/ ئاخا تە زـڤـرە/ بـ تـرک و عەجەما خـڤـر و بـڤـرە). ژ هەلبەستا ئەڤە چ وەلاتە؟ لایەر 114، 115، 116.

خوانده‌قا ژ ځه یمرتو کول کیڅه یه!

هه‌لبه‌ستفانی ددیوانا (بارانا دره‌وان دا، بالانسا شعرن خوه ب ئالیه هه‌ست و ده‌برینیان دا ئالیه‌نگ کریه و هه‌ر که‌سه‌ک ئان هه‌لبه‌ستان بخوینیت، ڤه راستیه ب زیقی دبینیت و خوه دناق و

جيهانن دا دبينيت، يا ههلبهستفاني بو خوه بناځن شعران پاوان كړي.
(هر هسايه ژي، شعر بخوه دويركه فتنه ژ جيهانا راستيان، رهځينه كه
به رهځ خه ياله كا چكړي و دځن جيهانن ژي دا، بتنن خواننده ځايه
بريارن ددهت، كا چاوان د دشعرن بگه يت و چ شروځه كړن بده تنن...!).

تنن بښي:

دروژناما نه څرو ژماره 2035 يا روژا 17/1/2017 دا هاتيه بلاڅكړن.